

Olli-Poika Parviainen vihr ym.

Kirjallinen kysymys lainvalmistelun avoimuudesta ja hyvästä hallinnosta

Eduskunnan puhemiehelle

Valtionhallinnon vuonna 2010 laaditun viestintäsuosituksen mukaan valtionhallinnon viestinnän kannalta keskeisin huomioitava perusoikeus on saada tietoja viranomaisten julkisista päätöksistä ja niiden valmistelusta. Viestinnän tavoitteena on, että kansalaiset ja muut toimijat pystyvät osallistumaan päätöksenteon valmisteluun. Eräitä viestinnän periaatteista ovat tasapuolisuus, puolueettomuus ja palveluhenkisyys.

Nämä tavoitteet ja periaatteet ovat perusteltuja ja painavia. Avoimuudella ja osallistumismahdollisuuksilla on monia tärkeitä tehtäviä yhteiskunnassa. Osallistumisen ansiosta on mahdollista tunnistaa lainvalmistelussa kipukohtia ja parantamismahdollisuuksia, jotka virkamiehiltä ja poliitikoilta saattavat jäädä huomaamatta. Samalla se helpottaa myös esimerkiksi ihmisten ja yritysten mahdollisuuksia valmistautua heitä koskevien säännösten muuttumiseen ja suunnitella toimintaansa pitkäjänteisesti. Hyvä, eri yhteiskunnalliset näkökohdat huomioiva lainvalmistelu toisaalta kestää myös siihen kohdistuvan julkisen kritiikin, eikä avoimuus ole sille uhka.

Myös hallitusohjelman mukaan eräs keskeinen hallituksen tavoite on uudistaa johtamista ja toteuttamista "vahvistamalla tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja avoimuutta sekä hyödyntämällä kokeiluja ja kansalaisten osallisuutta tukevia toimintatapoja".

Valtiovarainministeriö on kutsunut lokakuussa 2015 toimittajia arvopaperisäilytyksen uudistusta koskevaan taustatilaisuuteen. Lehtitietojen perusteella tilaisuudessa on annettu tiukat ohjeet siitä, miten media voi tilaisuudessa toimia ja hyödyntää esimerkiksi tilaisuuden puheenvuoroja omassa työssään. Samoin lehtitietojen perusteella tilaisuuteen osallistumaan pyrkineeltä toimittajalta oli aluksi eväty pääsy tilaisuuteen.

Maa- ja metsätalousministeriö on vuorostaan järjestänyt kuulemisia Metsähallitus-lain uudistamisesta poikkeuksellisen nopealla aikataululla, hyvin rajoitetulle joukolle sidosryhmiä ja niin, että toimittajien vapaata mahdollisuutta osallistua kuulemiseen ja raportoida kaikista siellä esiteistyistä näkemyksistä on rajoitettu.

Tavallisen kansalaisen on vaikea välttyä siltä vaikutelmalta, että ministeriöillä on tilaisuuksissa jotain salattavaa. Tämä vaikutelma on jo itsessään erityisen vahingollinen, kun kyse on herkkien, monimutkaisten ja vaikeidenkin aiheiden valmistelusta, myös siinä tapauksessa, että asioissa ei itsessään ole salattavaa eikä pyrkimyksenä ole salata tietoa. Vaikutelma salailusta uhkaa kansaa

Kirjallinen kysymys KK 267/2015 vp

laisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä ja poliittisen johtamisen uskottavuutta. Lainsäädännössä ja lakien toimeenpanossa on vaikea onnistua, jos kansalaiset ja asioita kansalaisille raportoiva media kokevat jäävänsä pimentoon valmistelusta eivätkä tunne valmistelua kohtaan luottamusta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus uudistaa valtionhallinnon viestintäsuositusta tai antaa uusia ohjeita sen toteuttamisesta ministeriöissä ja

miten hallitus aikoo parantaa ministeriöiden lainvalmistelun avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksia hallitusohjelman mukaisesti?

Helsingissä 22.10.2015

Olli-Poika Parviainen vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Ville Niinistö vihr
Krista Mikkonen vihr
Touko Aalto vihr
Johanna Karimäki vihr
Pekka Haavisto vihr
Jani Toivola vihr
Hanna Halmeenpää vihr